T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
ESAS NO : 2014 / 933
KARAR NO : 2014 / 977
KARAR TR : 17.11.2014

ÖZET :Sözleşme ve yönetmelik hükümlerine rağmen kredi kartı ile oyun oynatıldığının tespit edildiği nedeniyle, Bayilik Sözleşmesinin 2/a,d ile 8/b ve Spor Müsabakalarına Dayalı Sabit İhtimalli ve Müşterek Bahis Oyunları Uygulama Yönetmeliğinin 24. maddesinin birinci fıkrasının (s) bendi hükümlerine istinaden, davacı adına kayıtlı … numaralı Spor Toto Bayiliğinin iptal edilmesine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılan davanın, İDARİ YARGI YERİNDE çözümlenmesinin gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : M. A. D.
Vekilleri : Av. G. H. G. - Av. B. N.
Davalı : Gençlik ve Spor Bakanlığı Spor Toto Teşkilat Başkanlığı
Vekili : Av. S. N. S.

O L A Y : Başbakanlık Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Spor Toto Teşkilat Müdürlüğü ile davacı arasında 19.7.2006 tarihinde Bayilik Sözleşmesi imzalanmış ve davacı davalı idarenin 122319 nolu Spor Toto Bayii'si olmuştur.

Davalı idare tarafından 21.10.2013 Olur/tarih ve 2035 sayı ile; Teşkilat Başkanlıkları ile davacı arasında 19/07/2006 tarihinde imzalanan Bayilik Sözleşmesi'nin 2/a maddesinde, Spor Müsabakalarına Dayalı Sabit İhtimalli ve Müşterek Bahis Oyunları Uygulama Yönetmeliği'nin ve bunlara ait tebliğ ve talimatların sözleşmenin vazgeçilmez parçası olduğu; bunların bayilere ait hükümlerine bayinin aynen uymakla yükümlü olduğu; 2/d maddesinde bayiliğin her türlü adli, idari, cezai ve mali sorumluluğunun bizzat bayiye ait olduğu; 8/b maddesinde bayi tarafından işbu sözleşmenin maddelerine uyulmaması halinde bayilik ruhsatının Teşkilat tarafından ayrıca herhangi bir gerekçe gösterilmeksizin iptal edilebileceğinin hükme bağlanmış olduğu; anılan Yönetmeliği yürürlükten kaldıran ve 28/02/2009 tarih ve 27155 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Spor Müsabakalarına Dayalı Sabit İhtimalli ve Müşterek Bahis Oyunları Uygulama Yönetmeliği'nin 24/1 maddesinin (s) bendinde, borç mukabili veya kredi kartıyla ya da kredili hesaptan oyun bedelini tahsil etmek suretiyle oyun oynatılması halinde bayilik ruhsatının Teşkilat tarafından tek taraflı olarak ve herhangi bir bildirim süresine uyulmaksızın iptal edileceğinin hükme bağlandığı; anılan sözleşme ve yönetmelik hükümlerine rağmen Teşkilat Başkanlıklarınca yapılan kontrol ve denetimler neticesinde edinilen bilgi ve belgelerden, davacı adına kayıtlı 122319 numaralı bayilikte kredi kartı ile oyun oynatıldığının tespit edilmesi nedeniyle, açıklanan yönetmelik ve sözleşme hükümlerine istinaden davacı adına kayıtlı 122319 numaralı bayilik Teşkilat Başkanlığının 21/10/2013 tarihli ve 30875700-110.05/2035 sayılı Oluru ile iptal edilmiş; bu işlem 31.10.2013 tarih ve …/2094 sayılı yazı ile davacıya bildirilmiştir.

Davacı vekili, müvekkilinin bayilik izninin iptaline ilişkin 21/10/2013 tarih ve 2035 sayılı işlemin iptali istemiyle 15.11.2013 tarihinde idari yargı yerinde dava açmıştır.

ANKARA 12.İDARE MAHKEMESİ:29.11.2013 gün ve E:2013/1567, K:2013/2045 sayı ile, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 14/3. maddesinde, dilekçelerin; a)Görev ve yetki, b)idari merci tecavüzü, c)Ehliyet, d)idari davaya konu olacak kesin ve yürütülmesi gereken bir işlem olup olmadığı, e)Süre aşımı, f)Husumet, g)3 ve 5. maddelere uygun olup olmadıkları, yönlerinden sırasıyla inceleneceği; 15/1-a maddesinde ise, Yasanın 14/3-a maddesine göre adli ve askeri yargının görevli olduğu konularda açılan davaların reddine karar verileceği hükmüne yer verildiği; idare hukukunun uygulanmasından doğan uyuşmazlıkların idari yargının görevi alanını oluşturduğu, idare hukuku kuralları içinde, kamu hizmetinin yürütülmesi amacıyla, kamu gücü kullanılarak tesis edilen idari işlemler ile aynı amaçla gerçekleştirilen idari eylemler ve idari sözleşmelerden doğan uyuşmazlıkların görüm ve çözümünün idari yargının görev alanına girdiği; bir sözleşmenin idari sözleşme sayılabilmesi için sürekli bir kamu hizmetinin görülmesi amacını taşıması, taraflardan birinin idare olması ve kamu hukukuna özgü, kamu hukukundan doğan şart ve hükümlerin sözleşmede yer almasının zorunlu bulunduğu; dava dosyasının incelenmesinden; taraflar arasında imzalanan bayilik sözleşmesinin davacı tarafından ihlal edildiğinin tespit edilmesi üzerine, dava konusu işlem ile davacının bayilik izninin iptal edildiği, bu işlemin iptali istemiyle de bakılan davanın açıldığının anlaşıldığı; bu durumda; idarenin, davacı ile yapmış olduğu bayilik sözleşmesinin, idarenin özel

hukuk alanında gerçekleştirdiği bir hukuksal işlem olduğu ve bu ilişkiden doğan hakların kullanılmasına ve takibine ilişkin davaların da özel hukuk hükümleri çerçevesinde çözümlenmesi gerekeceği dikkate alındığında, taraflar arasında imzalanan sözleşmenin uygulanmasından kaynaklanan bu uyuşmazlığın çözümü adli yargı yerinin görev alanına girdiği gerekçesiyle; davanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15. maddesinin (1/a) bendi hükmü uyarınca görev yönünden reddine karar vermiş; temyiz edilmesi üzerine bu karar Danıştay 10.Dairesinin 20.3.2014 gün ve E:2014/899, K:2014/1699 sayılı kararıyla onanmış ve kesinleşmiştir.

Davacı vekili bu kez, aynı istemle(davalı İdarenin 31.10.2013 tarih ve 2094 sayılı bayilik sözleşmesinin iptaline ilişkin kararın iptali istemiyle) adli yargı yerinde dava açmıştır.

ISPARTA 2.ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ:26.6.2014 gün ve E:2014/240, K:2014/342 sayı ile, davanın, bayilik ruhsatının iptaline ilişkin kararın iptali ile sözleşmenin devam ettiğinin tesbiti isteğine ilişkin olduğu; 2577 Sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-a maddesinde idari davaların; "idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları" olarak tanımlandığı; aynı kanunun 3 ve 12. maddelerinde bu davalara idare mahkemelerinde bakılacağının vurgulandığı; Davacının, Gençlik ve Spor Bakanlığı Spor Toto Teşkilat Başkanlığının kendisine ait bayilik ruhsatının iptaline ilişkin 31/10/2013 tarihli ve 2094 sayılı kararının iptaline karar verilmesini istediği; bu kararın, bir idari kurum olan Gençlik ve Spor Bakanlığı Spor Toto Teşkilat Başkanlığı tarafından yapılmış bir idari işlem olduğu, yukarıda anılan yasa hükümleri uyarınca bu işlemin iptaline yönelik davaların idare mahkemelerinde açılmasının gerektiği; nitekim Uyuşmazlık Mahkemesi kararlarının da bu doğrultuda olduğu (13.05.2013 tarih ve 2012/427 Esas ve 2013/636 Karar sayılı ilam; 03.05.2010 tarih ve 2009/136 Esas ve 2010/100 Karar sayılı ilam); görevin kamu düzenine ilişkin olduğu, taraflarca ileri sürülmese bile yargılamanın her aşamasında mahkemece res'en göz önünde bulundurulacağı; bu nedenle davalı idare tarafından yapılan işlemin iptali hususunda davaya bakma görevinin mahkemelerine ait olmadığı gerekçesiyle; dava dilekçesinin görevsizlik sebebiyle reddine; görevli ve yetkili mahkemenin Isparta İdare Mahkemesi olduğunun tespitine; karar kesinleştiğinde görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar vermiş; bu karar temyiz edilmeksizin kesinleşmiş; bilahare dava dosyasının aslı Mahkemece, res'en Mahkememize gönderilmiştir.

-

-

İNCELEME VE GEREKÇE: Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün Başkanlığında, Üyeler: Eyüp Sabri BAYDAR, Ali ÇOLAK, Nurdane TOPUZ, Alaittin Ali ÖĞÜŞ, Ayhan AKARSU ve Mehmet AKBULUT'un katılımlarıyla yapılan 17.11.2014 günlü toplantısında;

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre;

1- Davacı vekilinin, idari yargı ve adli yargı yerlerinde, sonuca ilişkin taleplerini farklı ifade ettiği görülmekte ise de; açılan davalarda, bayiliğinin iptaline ilişkin işlemin iptali ve sözleşmenin devamının amaçlandığı; bu nedenle her iki yargı kolunda aynı konuda dava açıldığı kabul edilmiştir.

2- 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesindeki "Adli, idari, askeri yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteler." hükmüne göre, adli yargı yeri, davaya bakma görevinin daha önce görevsizlik kararı veren idari yargı yerine ait olduğunu belirten gerekçeli bir karar ile doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurma olanağına sahiptir. Şu kadar ki, başvuru kararının, görev konusunda Uyuşmazlık Mahkemesi'nce karar verilmesine değin işin incelenmesinin ertelenmesi hususunu da ihtiva etmesi gerekir.

Yasa koyucu, 14. maddeye göre hukuk alanında olumsuz görev uyuşmazlığı doğması halinde her iki yargı merciince işten el çekilmiş olduğundan başvurma iradesini davanın taraflarına bırakmış iken, bu yönteme nazaran daha kısa zamanda çözüme ulaşılmasını amaçladığı 19. madde ile, daha önce görevsizlik kararı veren yargı merciinden sonra davayı inceleyen yargı merciine, işten el çekmeden doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurma olanağını tanımıştır.

Olayda, adli yargı yerince, öncelikle görevsizlik kararı verilmekle birlikte, bununla yetinilmemiş ve görevli merciin belirtilmesi için re'sen Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulmasına da karar verilmiştir.

Bu haliyle, her ne kadar 2247 sayılı Yasa'da öngörülen yönteme uymamakta ise de, davanın taraflarınca başvuruda bulunulmadığı gözetilerek, Asliye Hukuk Mahkemesi'nce re'sen yapılan başvurunun 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesi kapsamında olduğunun kabulü ile Uyuşmazlık Mahkemesi'nin önüne gelmiş bulunan görev uyuşmazlığının çözüme kavuşturulması, gerek dava ekonomisine gerekse Uyuşmazlık Mahkemesi'nin kuruluş amacına uygun olacağından; öte yandan, Asliye Hukuk Mahkemesi'nce, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesinde öngörülen durumun aksine, idari yargı dava dosyası temin edilmeden ve kararının kesinleşme durumu açıklığa kavuşturulmadan başvurulduğu görülmekte ise de; dava konusuna ilişkin bilgi ve belgelerin adli yargı dava dosyasında bulunduğu, kararın kesinleşme durumunun ise UYAP üzerinden öğrenildiği ve sonuçta usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Mehmet BAYHAN ile Danıştay Savcısı Mehmet Ali GÜMÜŞ'ün davada idari

yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, sözleşme ve yönetmelik hükümlerine rağmen kredi kartı ile oyun oynatıldığının tespit edildiği nedeniyle, Bayilik Sözleşmesinin 2/a,d ile 8/b ve Spor Müsabakalarına Dayalı Sabit İhtimalli ve Müşterek Bahis Oyunları Uygulama Yönetmeliğinin 24. maddesinin birinci fıkrasının (s) bendi hükümlerine istinaden, davacı adına kayıtlı 122319 numaralı Spor Toto Bayiliğinin iptal edilmesine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılmıştır.

Davacıya Spor Toto Bayiliği verildiği tarih itibariyle;

3289 sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un 1. maddesine göre, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü, Başbakanlığa bağlı ve tüzelkişiliğe sahip bir kamu kurumu iken; aynı Kanunun 4. maddesine göre Genel Müdürlüğe bağlı bir birim olan Spor Toto Teşkilat Başkanlığının tüzelkişiliğinin bulunmadığı; Kanunun 2. maddesinin (i) bendi uyarınca, Türkiye'de düzenlenecek futbol ve diğer spor müsabakaları üzerine sabit ihtimalli ve müşterek bahisler ile şans oyunlarının düzenlenmesi ve yürütülmesi yetki ve görevinin Genel Müdürlüğe ait olduğu; Genel Müdürlüğün bu yetkisini, 7258 sayılı Futbol ve Diğer Spor Müsabakalarında Bahis ve Şans Oyunları Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un 2. maddesi uyarınca Spor Toto Teşkilat Başkanlığı kanalı ile kullandığı; Başkanlığın ise kendisine ait olan bu faaliyetini, sözleşme imzaladığı ve bayilik ruhsatı verdiği bayileri aracılığı ile yürüttüğü görülmekte iken;

08.06.2011 tarih, 27958(Mük.) Sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren 638 No.lu "Gençlik ve Spor Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname" ileGençlik ve Spor Bakanlığının kuruluş, görev, yetki ve sorumlulukları düzenlenmiş; Kararnamenin 31. maddesinin 1.fıkrasında; 21/5/1986 tarihli ve 3289 sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunda ve diğer mevzuatta gençlik hizmetleriyle ilgili olarak Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğüne yapılmış olan atıfların Bakanlığa, spor hizmetleriyle ilgili olarak Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğüne yapılmış olan atıfların Spor Genel Müdürlüğüne yapılmış sayılacağı; 2.fıkrasının c bendinde (3289 sayılı Kanunun) 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinin yürürlükten kaldırıldığı; ç bendi ile; 4 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (e) bendinin "e) Uluslararası Organizasyonlar Dairesi Başkanlığı" şeklinde değiştirildiği ve aynı maddede yer alan "Bağlı Birimler: Spor Toto Teşkilat Başkanlığı" ibaresinin yürürlükten kaldırıldığı; Kararnamenin 31. maddesinin 6.fıkrasının a bendinde; 29/4/1959 tarihli ve 7258 sayılı Futbol ve Diğer Spor Müsabakalarında Bahis ve Şans Oyunları Düzenlenmesi Hakkında Kanunun; 1 inci maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinin "Yurtiçinde ve yurtdışında spor müsabakaları üzerine sabit ihtimalli ve müşterek bahis oyunlarını oynatmak üzere, Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı, tüzel kişiliği haiz Spor Toto Teşkilat Başkanlığı kurulmuştur." şeklinde değiştirildiği; Kararnamenin "Düzenleyici İşlemler" başlıklı Geçici 1. maddesinde; bu Kanun Hükmünde Kararnamenin uygulanmasına ilişkin düzenlemelerin, bir yıl içinde yürürlüğe konulacağı, bu düzenlemeler yürürlüğe girinceye kadar mevcut düzenlemelerin bu Kanun Hükmünde Kararnameye aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunacağı; Geçici 9.maddesinde; Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün, Spor Toto Teşkilat Başkanlığının iş ve işlemleri nedeniyle taraf olduğu her türlü davalar ve icra takipleri ile sair hukukî ihtilaflardaki aktif ve pasif husumet ehliyetinin, bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğü tarihinde, başka herhangi bir işleme gerek kalmaksızın Spor Toto Teşkilat Başkanlığına devredilmiş sayılacağı hükümlerine yer verilmiştir.

638 No.lu Kanun Hükmünde Kararname ile yapılan değişiklikler de dikkate alındığında; 7528 sayılı "Futbol ve Diğer Spor Müsabakalarında Bahis ve Şans Oyunları Düzenlenmesi Hakkında Kanun" 2. maddesinde; Teşkilat Başkanlığının yetkisini bizzat kullanabileceği gibi kısmen veya tamamen özel hukuk tüzel kişilerine devredebileceği veya mal ve hizmet satın alma yoluna gidebileceği belirtilmiş; Yurt içinde ve yurt dışında yapılan her türlü spor müsabakası üzerine yurt içinde ve yurt dışında spora dayalı bahis ve şans oyunları düzenlemek, denetim ve gözetimi altında düzenletmek, bunlara ilişkin her türlü izni vermek ve sözleşmeyi yapmak; spora dayalı bahis ve şans oyunlarına yönelik mevzuata aykırı iş ve eylemlerin önlenmesi için gerekli denetimleri yapmak, faaliyetlerde bulunmak ve tedbirleri almak; spora dayalı bahis ve şans oyunlarının kamu yararına ve sosyal amaçlara uygun olarak düzenlenmesi ve gelişmesini sağlayacak politikalar belirlemek ve uygulamak; izinsiz olarak spora dayalı bahis ve şans oyunları düzenleyen, başbayilik veya bayilik faaliyetinde bulunan veya kurallara aykırı hareket eden gerçek ve tüzel kişilere uygulanacak yaptırımlara ilişkin esasları belirlemek ve bunlar hakkında gerekli yasal işlemleri yapmak; spora dayalı bahis ve şans oyunları düzenleme faaliyetinin gelişmesini sağlayacak tedbirleri almak ve bu konuda yapılması gerekli düzenlemeleri Gençlik ve Spor Bakanlığına önermek Teşkilat Başkanlığının görev ve yetkileri arasında sayılmış; aynı Maddede, Teşkilat Başkanlığının spora dayalı bahis ve şans oyunlarının düzenlenmesi ve düzenletilmesinde tek yetkili olduğu; Gençlik ve Spor Bakanlığının izin veya onayıyla spora dayalı bahis ve şans oyunlarının düzenlenmesi, denetim ve gözetimi altında düzenletilmesi, oynatılması, gerekli altyapı ve organizasyonun sağlanması ve yürütülmesi için gerçek ve tüzel kişilerle sözleşme yapabileceği ifade edilmiş; spora dayalı bahis ve şans oyunlarının düzenlenmesine ilişkin kararları almanın, bayiliklerin nerede kurulacağını ve sayısını tespit etmenin, bayilere verilecek komisyon ve teşvik primi oranlarını tespit etmenin Yönetim Kurulunun görev ve yetkileri arasında olduğu hükümlerine yer verilmiştir.

3289 ve 7258 sayılı Kanun hükümlerine dayanılarak hazırlanan ve 28.02.2009 tarih ve 27155 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "Spor Müsabakalarına Dayalı Sabit İhtimalli ve Müşterek Bahis Oyunları Uygulama Yönetmeliği"nin, spor müsabakalarına dayalı olarak düzenlenecek sabit ihtimalli ve müşterek bahislerin oynatılmasını, oyun çeşitlerini, bu oyunlara ait kupon kabul ve değerlendirme işlemlerini, dağıtılacak ikramiye ile sabit, gezici ve sanal ortam bayilerine ilişkin esaslar ile uygulama şekil ve

şartlarını kapsadığı belirtilmiş; 9 maddesinde, bayilerin her muhasebe dönemi sonunda dönem boyunca tahsil ettikleri hasılattan, sözleşmeyle belirlenen orandaki komisyonlarını, ikramiye ödeme primlerini ve ödedikleri ikramiye miktarlarını ayırarak, kalan meblağı sözleşmede belirtilen süre içerisinde Teşkilat lehine otomatik ödeme talimatı verdikleri kendi adlarına açılmış banka hesaplarına yatıracakları hükmüne yer verilmiş; "Bayilik ruhsatı" başlıklı 14. maddesinde; "Sabit bayilik faaliyetinin yapılabilmesi için Teşkilattan ruhsat alınması zorunlu olup, bayilik faaliyetinde bulunması uygun görülenlere bayilik ruhsatı verilir. Ruhsat verildiği tarihten itibaren Teşkilatça iptal edildiği tarihe kadar başka bir işleme gerek olmaksızın geçerlidir. Ancak, Teşkilat tarafından gerekli görülen hallerde ruhsat yenilenebilir veya vize edilebilir.";

"Sabit bayilik sözleşmesi" başlıklı 15. maddesinde; "(1) Sabit bayilik ruhsatı verilen gerçek veya tüzel kişiler ile Teşkilat arasında süresi 10 yılı geçmemek üzere süreli sabit bayilik sözleşmesi yapılır.

(2) Sabit bayilik sözleşmesi ruhsatın geçerli olduğu sürece yürürlükte kalır, ruhsatın iptali halinde başkaca bir işleme gerek olmaksızın kendiliğinden feshedilmiş sayılır.

(3) Teşkilatça gerekli görülen durumlarda sabit bayilik sözleşmesi yenilenebilir.

(4) Sabit bayilik ruhsatı vermeye ve bu bayiler ile sözleşme yapmaya Teşkilat Başkanı yetkilidir. Teşkilat Başkanı bu yetkisini alt birimlere devredebilir.

(5) Sabit bayilikler tüzel kişilere birden fazla olarak ve 16 ncı maddede belirtilen kriterler dahilinde verilebilir. Bu durumda verilen bayiliklerin her türlü hukuki ve cezai sorumluluğu bu tüzel kişiye aittir."; denilmiş;

Yönetmeliğin 16.maddesinde "Sabit bayilik ruhsatı verilmesi şartları", 17.maddesinde "Bayilerin işyerlerinde aranılacak asgari nitelikler", 18.maddesinde "Sabit bayiliklerin verilmesinde izlenecek yöntem", 19.maddesinde "Sabit bayilik teminatı", 20.maddesinde "Sabit bayi komisyonu ve ikramiye ödeme primi oranı" 21.maddesinde "Sabit bayinin adres değişikliği", 22.maddesinde "Sabit bayiliğin devredilmesi", 23.maddesinde "Sabit bayilik faaliyetinin sürekliliği ve yürütülmesi"ne ilişkin düzenlemelere yer verilmiş;

"Sabit bayilik ruhsatının iptali" başlığını taşıyan 24.maddede ise "(1) Aşağıda belirtilen hallerde bayilik ruhsatı, Teşkilat tarafından tek taraflı olarak ve herhangi bir bildirim süresine uyulmaksızın iptal edilir:

a) Gerçek kişi bayinin ölmesi halinde mirasçılarından altmış gün içinde bayilik ruhsatı talebinde bulunulmaması,

b) Bayilik ruhsatını haiz olan şirketin iflas etmesi,

c) İzinli süreler ve mücbir sebepler dışında, her ne sebeple olursa olsun bayinin bir takvim yılı içerisinde, izinsiz toplam on beş gün oyun oynatmaması,

ç) Teşkilatın izni olmaksızın, işyerinde Teşkilata ait olmayan oyunlar oynatması,

d) Teşkilat tarafından her bayi için belirlenen haftalık hasılat limitinin üzerinde oyun oynatılması,

e) Oyun bedellerinin kayıt dışı olarak bayinin kendi nam ve hesabına tahsil edilmesi,

f) Yetkisi dahilindeki ikramiye ödeme taleplerini geri çevirmesi,

g) Bayi olabilme şartlarından herhangi birini kaybetmesi veya ruhsat verildikten sonra bu şartlardan herhangi birine sahip olmadığının anlaşılması,

ğ) Teşkilatın itibarını zedeleyecek veya Teşkilata olan güvenin sarsılmasına neden olacak davranış, yayın veya faaliyetlerde bulunulması, Teşkilat tarafından verilen talimat ve kurallara riayet edilmemesi,

h) Teşkilatın veya Başbayinin yetkili personellerine fiili saldırı, hakaret ve tehditte bulunulması,

ı) Teşkilat veya Başbayinin mallarına kasıtlı zarar verilmesi,

i) 18 yaşından küçüklere oyun oynatılması veya ikramiye ödenmesi,

j) Yılbaşından itibaren dörder aylık periyotlardaki asgari haftalık satış hasılatı ortalamasının Yönetim Kurulunca belirlenen limitin altında olması,

k) Teşkilattan yazılı izin almadan adresini değiştirmesi veya bayiliği devretmesi,

l) Teşkilata ait olan oyun hasılatlarının işlemiş yasal faiziyle birlikte veya gecikme cezalarının tamamının yatırma tarihinden itibaren en geç on beş gün içinde ödenmemesi,

m) Teşkilata ait olan oyun hasılatının bir takvim yılı içerisinde beş kez geç ödenmesi,

n) Güncellenen teminat miktarının süresinde tamamlanmaması,

o) Süreli teminat mektuplarının süresi dolmadan en geç on gün önce yenilenmemesi,

ö) Yasa dışı bahis oynatılması, oynatılmasına aracılık edilmesi, bunlara yer veya imkan sağlanması veya bunların reklam ve tanıtımın yapılması,

p) Haklı bir gerekçe olmadan bilet iptal edilmesi, iptal edilen biletlerin bir yıl süresince saklanmaması veya iptal edilen biletlerin talep tarihinden itibaren en geç on beş gün içinde Teşkilata teslim edilmemesi,

r) Oyunları, Teşkilat tarafından belirlenen değerinden fazla bedelle oynatması,

s) Borç mukabili veya kredi kartıyla ya da kredili hesaptan oyun bedelini tahsil etmek suretiyle oyun oynatılması,

(2) Teşkilat tarafından bayilik ruhsatı iptal edilenlere yeniden bayilik ruhsatı verilmez." hükmü yer almıştır.

Öte yandan, Spor Toto Teşkilat Müdürlüğü ile davacı arasında 19.7.2006 tarihinde, 122319 Numaralı Spor Toto Bayilik Sözleşmesi imzalanmıştır.

Söz konusu Sözleşmenin 2. maddesinin (a) bendinde, 7258 sayılı Futbol Müsabakalarında Müşterek Bahisler Tertibi Hakkında Kanun, Futbol Müsabakalarında Müşterek Bahisler Tüzüğü, Futbolda Müşterek Bahis Oyunları Uygulama Yönetmeliği ve bunlara ait tebliğler ve talimatların, bu sözleşmenin vazgeçilmez parçası olduğu, bunların bayilere ait hükümlerine, bayinin aynen uymakla yükümlü bulunduğu;

Bayinin Teşkilatın ve Başbayinin re'sen vereceği talimatlara, mevcut veya değişebilecek Yönetmelik vb. düzenlemelere uymayı peşinen kabul edeceği; (b) bendinde, ödemeler ile ilgili maddeler ve bayinin başbayiye karşı olan yükümlülükleri de dahil olmak üzere, bayi tarafından işbu sözleşmenin maddelerine uyulmaması halinde bayilik ruhsatının Teşkilat tarafından ayrıca herhangi bir gerekçe gösterilmeksizin iptal edileceği; (d) bendinde, bayilik ruhsatının herhangi bir sebeple iptali halinde sözleşmenin kendiliğinden, tazminatsız olarak feshedilmiş sayılacağı; 8. maddesinin (b) bendinde, ödemeler ile ilgili maddeler dahil olmak üzere, bayi tarafından işbu sözleşmenin maddelerine uyulmaması halinde bayilik ruhsatının Teşkilat tarafından ayrıca herhangi bir gerekçe gösterilmeksizin iptal edilebileceği hükme bağlanmıştır.

Uyuşmazlık konusu sözleşmenin hukuki niteliği incelendiğinde;

İdare, özel hukuk kişileri gibi özel hukuk sözleşmeleri yapabildiği gibi; kamusal yetkisinin verdiği üstünlük ve ayrıcalıklara dayanarak konusu, hüküm ve koşulları bakımından özel hukuk sözleşmelerinden farklı olan sözleşmeler de yapabilir. İdare hukuku esaslarına tabi bulunan bu sözleşmeler "idari sözleşme" olarak adlandırılırlar. İdarenin, genel ehliyetini kullanarak, sözleşme serbestisi ve tarafların eşitliği gözetilerek gerçekleştirdiği sözleşmelerin tamamen özel hukuk hükümlerine tabi olması ve dolayısıyla bunların yargısal denetiminin adli yargı yerince yapılmasına karşılık, 2577 sayılı Yasa'nın idari dava türlerinin sayıldığı 2/1-c maddesinde belirtildiği üzere, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi amacıyla ve kamusal nitelikte üstün hak ve yetkilere dayanarak yaptığı idari sözleşmelerden doğan uyuşmazlıkların görüm ve çözümünde ise, idari yargı yerleri görevli bulunmaktadır.

Anılan düzenlemeler uyarınca, müşterek bahisler ile şans oyunları düzenleme hak ve yetkisi, Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı, tüzel kişiliği haiz Spor Toto Teşkilat Başkanlığı'na ait olduğuna ve bu hak, bir sözleşme ile bayilik ruhsatı alma koşullarını taşıyanlara devredilebildiğine göre, buna ilişkin bayilik sözleşmesinin, bir genel hizmetin yürütülmesi için yapılan idari sözleşme olduğu açıktır.

Olayda, davalı İdare tarafından 21.10.2013 Olur/tarih ve 2035 sayı ile; sözleşme ve yönetmelik hükümlerine rağmen kredi kartı ile oyun oynatıldığının tespit edildiği nedeniyle, Bayilik Sözleşmesinin 2/a,d ve 8/b; Spor Müsabakalarına Dayalı Sabit İhtimalli ve Müşterek Bahis Oyunları Uygulama Yönetmeliğinin 24. maddesinin birinci fıkrasının (s) bendi hükümlerine istinaden davacı adına kayıtlı 122319 numaralı bayiliğin iptal edildiği anlaşılmaktadır.

Bu durumda, idarece, kamu gücüne dayanılarak tek yanlı düzenlenen bayilik sözleşmesinde yer alan yaptırımların uygulanmasına ilişkin işlemin iptali isteminden doğan uyuşmazlığın çözümünde, idari yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Öte yandan, dava konusu işlemin, hem bayilik sözleşmesine, hem de Spor Müsabakalarına Dayalı Sabit İhtimalli ve Müşterek Bahis Oyunları Uygulama Yönetmeliği hükümleri uyarınca tesis edildiği; İdarenin sözleşmeyi anılan Yönetmelik hükümleri uyarınca tek taraflı olarak iptal etme yetkisi göz önüne alındığında, sadece sözleşme hükümlerinin uygulanmasından kaynaklanan bir uyuşmazlıktan söz etme olanağı da bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, Isparta 2.Asliye Hukuk Mahkemesinin yönteme aykırı başvurusunun kabulü ile Ankara 12.İdare Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın görüm ve çözümünde İDARİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Isparta 2.Asliye Hukuk Mahkemesinin yönteme aykırı BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile, Ankara 12.İdare Mahkemesinin 29.11.2013 gün ve E:2013/1567, K:2013/2045 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 17.11.2014 gününde, Üye Nurdane TOPUZ'un KARŞI OYU ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR	Eyüp Sabri BAYDAR	Ali ÇOLAK	Nurdane TOPUZ
	Üye	Üye	Üye
	Alaittin Ali ÖĞÜŞ	Ayhan AKARSU	Mehmet AKBULUT